

Posudek školitele

Diplomantka: BcA. Monika Hliněnská

Školitel: prof. MgA. Jan Vedral, PhD.

Název práce: **Netrpělivost srdce: od románu k inscenaci**

Už ke své bakalářské práci jako praktický umělecký výstup předložila Monika Hliněnská verzi vlastní dramatinace Zweigova románu Netrpělivost srdce. Jak v mém školitelském posudku, tak v opoentském posudku prof. Ullrichové zazněly výhrady, upozorňující na nedostatečnou dramatickou propracovanost textu a na často obecnou tematizaci. Studentka na to reagovala tím, že text znovu přepracovala, v té podobě byla její hra oceněna 3. místem v autorské soutěži DILIA o Cenu E. Schorma.

Ač Monika Hliněnská studovala magisterský program dramaturgie, dohodli jsme se ve vedení ročníku, že studentčina posedlost Zweigovou látkou, její pracovitost a důslednost při zapracovávání dalších připomínek a rovněž okolnost, že dramatinace byla připravována s ohledem na herecké možnosti spolužáků, jsou dostatečným důvodem k tomu pověřit jí i režii vlastní dramatinace. Tak vznikla absolventská inscenace, kterou se zabývá i teoretická část diplomového úkolu.

Jako umělecký výkon je v tomto případě proto třeba hodnotit především samotnou finální podobu dramatinace a k režijnímu výkonu je možno jen přihlídnout. Kromě „autorské režie“ vlastní dramatinace se Monika Hliněnská jako dramaturg podílela v Disku na Kořínkově inscenaci Syngova Hrdiny západu. Spolupráce na výběru textu, jeho rozsáhlá a citlivá úprava i jeho dramaturgicko-režijní interpretace dokládají diplomantčiny odborné dramaturgické kompetence.

Psaní diplomové práce umožnilo Monice Hliněnské reflektovat více než dvouleté úsilí o divadelní podobu Zweigova románu. Příležitosti s mírným odstupem a jistou mírou sebekritičnosti zobecnit svou cennou zkušenost v diplomové práci podle mého soudu dostatečně využila. V diplomové práci nás provází jednotlivými kroky, od prvotní fascinace předlohou, přes analýzu jejího dramatického potenciálu a pokusu látku tematizovat ve vztahu k vlastní žité zkušenosti. Od oslnění autorovou minuciózní psychologickou analýzou jednotlivých dějových obrátů a od údivu nad jeho schopností precizně slovy vyjádřit skryté duševní stavy a pohnutky, po autorské fiasko prvních verzí, které byly jen literárními dialogizacemi poznamenanými úctou a obdivem k předloze. Posléze od následného pochopení toho, co se to dramatického textu skutečně vejde a jak je třeba důkladně popsané pocity a detailně analyzované často ambivalentní skutky proměnit v dramatické jednání v tematizovaných situacích. Pak následuje další fáze, kdy se dramatinátor sám stává režisérem a snaží se ve spolupráci s dramaturgem a scénickými výtvarníky připravit konkrétní prostorové situační rozehrání připravených dramatických situací. A ještě další fáze, kdy tuto inscenační představu realizuje s herci. V obou těchto fázích režisér zakopává sám o sebe jako o dramatinátora, neustále konfrontován s tím, zda se mu skutečně podařilo v dramatickém textu vyjádřit vše, co měl namysli. O tom všem diplomová práce otevřeně vypovídá.

Hliněnská píše poměrně čtivě, kultivovaně, občas se však nevyhne tomu, aby nezabředla do přílišně popisných podrobností či do poněkud křečovitého teoretizujícího jazyka.

Při reflexi zmíněných dílčích kroků se Monika Hliněnská opírá o základní odbornou literaturu, s níž se seznámila během svého studia. Jednak se jí dovolává, jednak v ní nachází teoretické zobecnění vlastních dramatinátorských a režijních postupů. V tomto ohledu mohla podle soudu školitele pracovat s poněkud širším a aktuálnějším spektrem literatury, reflektujícím více vývoj scénického jazyka ve dvacátém prvním století.

Klíčovým problémem, který ani finální dramaturgie a ani sama inscenace nedokázala bezetbytku vyřešit – a diplomantka si toho je ve své reflexi vědoma – je skutečnost, že Zweig vypráví celý román v ich formě. A tak vše vidíme ze subjektivního hlediska hlavní postavy, která ne vždy a už vůbec ne správně vyhodnocuje motivace jednání dalších postav. V dramaturgii a inscenaci samotné to Hliněnská řeší pomocí paralelního soubytí dvou časoprostorů, v jednom se hlavní postava, Hofmiller, zpovídá svému veliteli, ve druhé se ukazují fragmenty příběhu, ale ne jako nějaká objektivní realita, ale jako Hofmillerův vjem. Tato filmová střihovost, včetně změn fokusů a detailů, naráží v realizaci jednak na hereckou zkušenost, jednak na scénografické uspořádání. Samotné diplomové práci vytýkám proto to, že se problematice montáže použité v dramaturgii a inscenaci věnuje proporcionálně méně než problematice rozehrávání dramatické situace.

Jak praktická, tak teoretická diplomová práce Moniky Hliněnské splňují nároky na kvalifikační práci v magisterském stupni studia oboru dramaturgie činoherní divadla. Doporučuji ji proto k obhajobě a navrhuji hodnotit ji známkou B.

V Petrovicích u Sedlčan 5. června 2022

Prof. MgA. Jan Vedral, PhD.